

ریسک ذاتی چیست؟

از منظر حسابرسی، ریسک ذاتی¹ ریسکی است که بیان کننده آن است که احتمالاً بخشی از فرآیند حسابداری شرکت دچار اشتباه یا تحریف شده اند. این ریسک از ریسک کنترل که مربوط به کنترل ثانویه فرآیند حسابداری بوده و توسط شرکت صورت می‌گیرد، جدا می‌باشد. ریسک ذاتی ممکن است به خاطر عوامل انسانی مانند سوء رفتار کارمندان و یا اشتباهات غیرعمدی که در حین عملیات حسابداری روی دهد، نشات می‌گیرد. همچنین ماهیت کسب و کار و نحوه اندازه‌گیری حساب‌ها نیز در این مورد نیز دخیل است.

حسابرسانی که مسئول ارزیابی اقدامات مالی هستند، در مورد اشتباهاتی که در فرآیند حسابداری ممکن است روی داده باشد، نگران هستند. این اشتباهات ممکن است برای شرکت بی‌نهایت زیان بار باشد. شرکت ممکن است از لحاظ مالی تحت تاثیر مجازات‌های مالیاتی و یا از نظر سرمایه‌گذاران متهم به حساب سازی و در نهایت بی‌اعتمادی آنها شود. به همین علت، حسابسان در ابتدای حسابرسی از ریسک ذاتی شرکت که مربوط به اقدامات مالی شرکت می‌باشد یک ارزیابی انجام می‌دهند.

ریسک ذاتی ریسکی است که برای شرکت‌ها، به خصوص شرکت‌های بزرگ غیر قابل اجتناب است. حسابسان اغلب در مورد این ریسک یک ارزیابی محافظه کارانه² انجام می‌دهند، زیرا نشان دادن دقیق مقدار آن، غیرممکن است. در مقابل، حسابرس به راحتی می‌تواند ریسک کنترل³ را ارزیابی کند. در حالت ایده آل، یک شرکت با استفاده از کنترل‌های داخلی بر روی تمامی حساب‌ها، ریسک کلی را به حداقل برساند. در نبود این کنترل‌ها، ریسک کنترل 100 درصد خواهد شد، گرچه واقع بینانه نیست که تمامی حساب‌ها را دارای خطا ببینیم.

¹ Inherent risk

² Conservative

³ Control risk

تعیین ریسک ذاتی یک فرآیند ذهنی برای حسابرسان است، زیرا، این مورد به اعتبار افرادی که صورت‌های مالی را تهیه می‌کنند بستگی دارد. یک حسابرس باید ارزیابی کند که آیا این کارمندان برای تهیه صورت‌های مالی مورد اعتبار هستند یا خیر. اعتبار آنها، با گذر زمان، اعمال فشار از سوی مدیران رده بالا برای نشان دادن هر چه بهتر صورتحساب‌ها باشد و یا اشتباهات ساده باشد.

میزان ریسک ذاتی مربوط به حسابداری هر شرکت، به فعالیتی که آن شرکت انجام می‌دهد و همچنین نوع اندازه گیری ثروت آن شرکت بستگی دارد. برای مثال، اگر بیشتر ثروت یک شرکت به صورت وجه نقد باشد، احتمال اشتباه نشان داد حساب‌ها کم و در نتیجه ریسک کاهش می‌یابد. از طرف دیگر، اگر شرکتی دارای حساب‌های مبهمی مانند حساب‌های دریافتی و یا سهام باشد، احتمال نمایش غیر صحیح ثروت افزایش می‌یابد.